

POSTANOWIENIE

7 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 7 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko M. P.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w związku z odwołaniem darowizny,
na skutek skargi kasacyjnej A. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z 18 stycznia 2022 r., I Ca 407/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca A. P. powołała się na potrzebę wykładni art. 899 § 3 k.c. w kontekście dowiedzenia się o niewdzięczności obdarowanego jako okoliczności, od której zależy rozpoczęcie biegu rocznego terminu do odwołania darowizny. Wskazała również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z błędnej wykładni powołanego przepisu, wyrażającej się w przyjęciu, że złożenie oświadczenia o odwołaniu darowizny przed upływem roku od uprawomocnienia się wyroku karnego uznającego obdarowanego winnym znęcania się nad darczyńcą nie jest wystarczające do dochowania terminu.

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, aby w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiła powołana przyczyna kasacyjna.

Kwestia rozpoczęcia biegu terminu do odwołania darowizny w stanach faktycznych odpowiadających okolicznościom sprawy, w której wydano zaskarżone orzeczenie, była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Z judykatury tej wynika w szczególności, że w razie powtarzających się nagannych zachowań obdarowanego, z których każde może być traktowane jako rażąca niewdzięczność, roczny termin określony w art. 899 § 3 k.c. należy liczyć w odniesieniu do każdego z nich z osobna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2004 r., III CK 601/03), jeśli zaś zachowanie obdarowanego przybiera charakter ciągły,

termin ten jest zachowany, jeśli nie upłynął rok od chwili, w której stan rażąco niewdzięcznego zachowania ustał (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2016 r., I CSK 209/15 i postanowienia Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2017 r., I CSK 505/17 oraz z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 256/19, a także z dnia 23 maja 2017 r., II CSK 793/16).

Wywody wniosku – w zestawieniu ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, które nawiązywało do powołanego orzecznictwa – nie ujawniały potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tej materii; skarżąca zdawała się ponadto zmierzać do powiązania początku rocznego terminu ze zdarzeniami zewnętrznymi, takimi jak ukończenie postępowania karnego, względnie wszczęcie postępowania przygotowawczego wobec obdarowanego, co odrywa się od treści i celu art. 899 § 3 k.c.

Skarga nie była także oczywiście uzasadniona, wykładnia art. 899 § 3 k.c. dokonana przez Sąd Okręgowy odpowiadała bowiem stanowisku formułowanemu w judykaturze Sądu Najwyższego. Powoływane w skardze twierdzenia dotyczące wszczęcia przez policję postępowań przygotowawczych wobec obdarowanego nie mogły podlegać uwzględnieniu, ponieważ wybiegały poza wiążącą Sąd Najwyższy podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia. Sąd Okręgowy stwierdził jednoznacznie, że powódka nie sformułowała twierdzeń faktycznych, iż akty niewdzięczności w postaci znęcania się miały miejsce w okresie roku poprzedzającego złożenie oświadczenia o odwołaniu darowizny, a w piśmie odwołującym darowiznę powódka powołała się na fakty stwierdzone wyrokiem karnym.

W tym stanie rzeczy nie można było uznać, aby skarga kasacyjna jawiła się jako zasadna, a tym bardziej, by była ona uzasadniona w sposób oczywisty i widoczny już *prima vista*, czego wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 102, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[a!]

[SOP]